

Aan de poten van de reguliere IQ-test wordt steeds meer geknaagd. Waar vroeger 'meten' onomstotelijk 'weten' was (IQ = 130 = hoogbegaafd), zien we steeds meer theorieën opduiken die het verschijnsel hoogbegaafdheid omschrijven als breder dan alleen IQ. Bekend is natuurlijk het model van Mönks en Renzulli, waar creativiteit en motivatie meespelen bij de vaststelling of iemand al dan niet hoogbegaafd is. We kennen Gardner, die ervan uitgaat dat er verschillende vormen van intelligentie zijn, zoals motorische en muzikaal-ritmische intelligentie. Sternberg, die intelligentie definieert als de mate van aanpassing aan de omgeving en het aanpassen van de omgeving aan de (succesvol) intelligente persoon zelf. En niet te vergeten het Delphi-onderzoek, geïnitieerd door Maud Kooijman, waaruit een definitie kwam van de intelligente mens als een autonoom, scheppend wezen. Al die verschillende definities trachten recht te doen aan

Redactie

het feit dat intelligentie meer is dan een getal.

Desondanks blijkt het in de praktijk dermate handig om intelligentie vast te stellen aan de hand van een IQ-test, dat veel psychologen, begeleiders en scholen nog gretig gebruik maken van dit instrument. Door dit te doen gaat men er impliciet van uit dat het IQ levenslang vaststaat: 'eens hoogbegaafd, altijd hoogbegaafd'. Of, in een minder gunstig geval: 'niet hoogbegaafd, op z'n best een onderpresteerder'. Waarna ouder, begeleider en/of leerkracht met zijn handen in het haar zit, want: wat nu?

Recent onderzoek toont aan dat intelligentie kennelijk niet zo statisch is als deze lijkt. Neurowetenschapper Cathy Price van het *University College of London* vond dat het IQ van pubers tussen de twaalf en zestien, gemeten over een periode van vier jaar, juist veel meer schommelt dan aangenomen. Bij een op de vijf tieners bleken de IQ-scores meer dan tien punten verschoven ten opzichte van leeftijdsgenoten, zowel omhoog als omlaag. Bij één deelnemer was de IQ-score voor verbale intelligentie zelfs maar liefst 23 punten verhoogd; een ander scoorde weer twintig punten lager (oud-redacteur Vittorio Busato neemt het onderzoek onder de loep op pagina 11). Natuurlijk is het gemakkelijk om op basis van een getal leerlingen in te kunnen delen in een categorie. Maar het zou zomaar kunnen dat we door een positieve benadering (en veel oefening van de minder ontwikkelde hersengebieden) onze leerlingen en kinderen tot grotere hoogten kunnen brengen, dan wanneer we uitgaan van hun (mogelijk beperkte) potentieel als vaststaand feit.

Uit de psychologie is al langer bekend dat mensen opleven naar verwachtingen: lage verwachtingen, lage(re) prestaties; hoge verwachtingen, hoge(re) prestaties. Bovendien hebben volwassenen een grotere invloed op het zelfbeeld van kinderen dan ze denken (zie ook het interview met Franz Mönks en Irene Ypenburg op pagina 5). Positieve verwachtingen van een kind en een juiste stimulans zouden mogelijk bij kunnen dragen aan de ontwikkeling van een evenwichtige – hoge – intelligentie. Terugval hoeft hierbij geen catastrofe te betekenen (zie bijvoorbeeld Dabrowski). Door een kind als geheel te zien, inclusief hoge intelligentie, al dan niet op deelgebieden, en, net als wij zelf, perfect imperfect, kunnen we wellicht bijdragen aan gelukkiger kinderen en, voor later, evenwichtiger volwassenen.

Talent • jaargang 14 • nr. 2 • maart 2012

Priscilla Keeman

Inhoud

Maart 2012

Achtergrond

Intelligentie is niet statisch

Intelligentie en IQ-scores lijken onlosmakelijk met elkaar verbonden. Een recente studie onder leiding van de Britse neurowetenschapper Cathy Price van het *University College of London* toont evenwel aan dat het IQ van pubers tussen de twaalf en zestien, gemeten over een periode van vier jaar, juist meer schommelt dan aangenomen.

Colofon

Onafhankelijk tijdschrift over hoogbegaafdheid.
Verschijnt zes keer per jaar.

Hoofdredacteur
Priscilla Keeman

Redactie
Anthon Keuchenius, Joost de Maaré en Erno Mijland

Interview

Oog voor eigenheid

Franz Mönks en Irene Ypenburg schreven samen hun tweede boek 'Hoogbegaafdheid bij kinderen'. 'Omgaan met hoogbegaafde kinderen vraagt veel creativiteit', vindt Ypenburg. 'Elk kind is anders.'

3

Reportage

Delta Oosterhout

'Door vragen van ouders en vanuit de medezeggenschapsraad kwam er aandacht voor hoogbegaafdheid binnen het onderwijs,' vertelt André Jansen, bovenschoolse directeur van Delta Onderwijs. Toen de aanvraag voor de excellentie subsidie werd afgewezen, besloot het bestuur toch beleid voor hoogbegaafden te gaan opzetten. Jansen: 'Met een klein budget startten we op alle scholen een scholingstraject voor het hele team.'

En verder

8 'Bringing ideas alive'

Redacteur Joost de Maaré onderzoekt de functionaliteit van de schoolkit van TEDXYouth.

22 De Zelf Konfrontatie Methode

De Zelf Konfrontatie Methode geeft vastgelopen leerlingen inzicht in hun handelen en helpt hen om veranderingen mogelijk te maken. 'De leerling is deskundig over zijn eigen leven en de begeleider is de deskundige over het gebruik van de methode', vertelt Desirée Pieters, orthopedagoge en ZKM-coach.

Rubrieken 4 Carla's Corner 10 Column Tygo 15 Vooruit 20 Leermiddelen 24 Inspiratiepagina
25 Column Ellen Sinot 26 Excellente studenten 30 Brein tegen brein 31 Boekenplank 32 Recensie

Vaste medewerkers

Marrigje de Bok, Maryan Camps, Carla Desain, Jan te Nijenhuis en Els Schrover.

Redactieadres

Schardelaan 2, 3214 TS Zuidland
priscilla@keemanschrijft.nl

Voor nieuwe abonnementen, verhuizingen of opzeggingen:
E-mail: talent@vangorcum.nl

Uitgever

Koninklijke Van Gorcum BV
Postbus 43, 9400 AA Assen
Tel. 0592-379555
Fax 0592-379552
E-mail: talent@vangorcum.nl
www.vangorcum.nl

Abonnementen

Een abonnement (inclusief inzage online archief en website) kost € 56,00 per jaar (incl. 6% btw en porto). Leden van Pharos, HINT, Choochem, HBBK, en Bekina betalen € 48,75.

Studenten betalen € 42,00

(kopie collegekaart meesturen).
Losse nummers kosten € 9,75 (+ porto). Nieuwe abonnementen kunnen op elk gewenst tijdstip ingaan.

Beëindiging abonnement kan uitsluitend schriftelijk geschieden vóór 1 november van het lopende abonnementsjaar. Bij niet tijdige opzegging wordt het abonnement automatisch voor een jaar verlengd.

Advertentie-exploitatie

Acquire Media, Zwolle
Jocelyne Koenders
Tel. 038-460 63 84
Fax 038-460 63 18
info@acquiremedia.nl

© Copyright 2012

Koninklijke Van Gorcum, Assen. Alle auteursrechten ten aanzien van de inhoud van deze uitgave worden uitdrukkelijk voorbehouden.

ISSN 1388-1809